

Bygglövsenheten
Nacka kommun

Yttrande angående ansökan om rivningslov för kulturhistoriskt värdefull byggnad, Kummelnäs 9:8, Nacka kommun

Bakgrund

Ansökan har inkommit avseende rivning av en byggnad på fastigheten Kummelnäs 9:8.

Fastigheten omfattas av detaljplan 357. Planen vann laga kraft 2005-09-08.

I detaljplanen har byggnaden skyddsbestämmelsen q1. För q1 gäller ”kulturhistoriskt värdefull byggnad som ej får rivas”. Detaljplanen har dessutom en generell bestämmelse som syftar till att bevara övergripande kulturvärden inom hela planområdet. Den generella bestämmelsen redovisar att hela planområdet ingår i en kulturhistorisk värdefull miljö av sådan karaktär som avses i 3 kap 12 § plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, motsvarande 8 kap 13 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Den generella bestämmelsen redovisar att hela planområdet ingår i en kulturhistorisk värdefull miljö av sådan karaktär som avses i 3 kap 12 § plan- och bygglagen (ÄPBL, 8:13 NPBL). Området ingår även i ett riksintresse för kulturmiljövärden.

Enligt sökande är byggnaden i så dåligt skick att den inte går att renovera.

Historik

Med ångbåtstrafikens framväxt började stränderna i Boo under 1800-talets senare del att tas i anspråk för sommarböjerna. Sommarvillorna var oftast belägna vid vattnet eller på höjder, inte sällan med en magnifik utsikt över fjärden. Sommarvillorna karaktäriserades av en rik träarkitektur, där delar var förproducerade vid något av tidernas ångdrivna sågverk. Den aktuella byggnaden är sannolikt uppförd under 1800-talets andra hälft. Veranda har troligen tillkommit senare under 1900-talets första decennier.

Kulturhistoriskt värde och synpunkter

Enligt värdebeskrivningen till riksintresseområdet för Nackas norra kust ligger utgör området värden av de i huvudsak obebyggda bergssluttningarna, och den otillgängliga karaktären och att

man kan utläsa levnadsförhållandena för olika sociala skikt, liksom utvecklingen inom transportteknik och arkitektur. I samband med planarbetet tolkades och beaktades riksintressets värdebärande egenskaper för att ge dem ett långsiktigt skydd i detaljplanen. Sammantaget innebar det ett bibehållande av de i huvudsak obebyggda bergssluttningarna som är synliga från farleden, det vill säga landskapsbilden, med berg och vegetation, *samt bibehållande av bebyggelse* och därtill hörande anläggningar, *som visar tidigare levnadsförhållanden och intressant arkitektur*, speciellt *sommarvillabebyggelsen* som ingår i en helhetsmiljö.

Aktuell byggnad har i detaljplanen försetts med rivningsförbud för att den har bedömts vara ett betydelsefullt uttryck för regionens historiska utveckling. Byggnaden är en av de kulturlämningar som tillsammans ger uttryck för ångbåtsepoken och de sommarvillor som då uppfördes längs kusten, och som berättar om dåtida levnadsförhållanden och arkitektur.

Sedan detaljplanen vann laga kraft 2005-09-08 har till synes inga om- eller tillbyggnader utförts på byggnaden. Den bevarar således samma höga kulturhistoriska värden som den bedömdes ha i samband med planarbetet. Dock har byggnaden inte underhållits kontinuerligt, vilket troligtvis påverkat byggnadens tekniska egenskaper. Det kulturhistoriska värdet har dock inte förändrats till följd av det utan byggnaden är fortfarande att betrakta som särskilt värdefull enligt 8 kap 13 § PBL.

Enligt PBL har fastighetsägare ett strikt ansvar att hålla sin fastighet i vårdat skick.

8 kap 14 § Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska därtill anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Enligt 9 kap 34 § PBL står följande:

Rivningslov ska ges för en åtgärd som avser en byggnad eller byggnadsdel som inte

- 1. omfattas av rivningsförbud i detaljplan eller områdesbestämmelser, eller*
- 2. bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde.*

Eftersom rubricerad byggnad omfattas av rivningsförbud enligt gällande plan bör rivningslov således inte beviljas. Byggnadens historiska, kulturhistoriska och miljömässiga värde är därtill fortfarande aktuellt.

I tjänsten

Maria Legars
Kommunantikvarie